

Qvadragesimale Ambrosianvm Dvplex, In Dvos Tomos Divisum

In Hoc Opere Per Singvlos Qvadragesimæ dies habetur bina Concio cum Morali, iuxta Euangelia, quæ in Ecclesia Mediolanensi leguntur. Cvm Indicibvs, Sacræ Scriptvræ, Et Rervm notabilium, cum Summa Concionum & Thematum Euangeliorum. Accomodantvr Hæe Conciones Ad Vsvm Romanum pro Quadragesima & ...

Tomvs Primvs, Continens Conciones A Dominica Prima, Qvæ Dicitvr In Capite, vsque ad quartam exclusiuè, quæ dicitur de Caeco

Bellintani, Mattia

Coloniae Agrippinae, 1626

Fer. II. Attendite vobis, ne forte grauentur corda vestra in crapula, Luc. 21.
34.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55873](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55873)

FERIA II. DOMINICÆ
IN RAMIS PALMARVM.

CONCIO PRIMA.

Attendite vobis, ne forte gra-
uentur corda vestra in crapu-
la. *LUC. 21. 34.*

ARGVMENTVM.

De cordis purificatione. Quam congru-
ens sit Passionis tempore. Modus cordis
purificandi assignatur, qui est per ieiu-
nium. Motiua sunt, amor & timor.

pore cordis purificatio. Secundum est mo-
dus huius purificationis assequenda per
ieiunium, atque à curis huius sæculi ab-
stractionem. Circa primum obseruo in
primis, quod Sanctus Lucas Euangelista,
Christi doctrinam ista lectione conclu-
dit. Qua conclusione facta, mox accedit
ad eiuſdem describendam Passionem; Vt
ita coniungatur & lectio & passio, quod
lectio immediate Passionem anteuertat.
Vt non incongrue Ecclesia ista Mediola-
nensis autè passionem, lectionem istam
legat. Obseruo rursus, quod in hac lectio-
ne Lucas Euangelista præmissa monitio-
ne non aggrauandi in crapula, &c. mo-
rem Christi communem tangit, quo erat
diebus docens in templo, noctibus vero exi-
ens, morabatur in monte, qui vocatur oliueti.
Quod facit ad explicandum cur, & quo-
modo nocte, qua comprehensus est, exie-
rat orare in mote oliueti, & Iudas noverat
hanc Domini Iesu consuetudinem. Vbi
notamus, quod locus orationis, locus fuit
inchoationis patendi pro nobis, vt con-
iungeret cum oratione passionem, orans
ad Deum, simulque contra diabolum pu-
gnans. Sic enim orante Moyſe, Iosue pu-
gnabat contra Amalec. Quæ præceptio,
& quæ pugna mysterium istud portende-
bant. Pugna enim singularis illa fuit quam
intulit Amalec populo Dei, quando pri-
ma fuit, quam passus est populus, extens
de Ægypto, quam ideo Deus voluit me-
monie tradi. Ita enim monuit Moyſes an-
te mortem suam post 40. annos. *Memen-
to, quæ fecerit tibi Amalec in via, quando
egrediebaris ex Ægypto, quomodo occurre-
rit tibi, & extremos agminis tui, qui lassii re-
sistebant, ceciderit. Quando tu eras fame, &
labore confectus, & non timueris Deum.
Cum ergo Dominus Deus tuus dederit tibi
requiem, & subieceris cunctas per circui-
tum nationes in Terra, quam tibi pollicitus
est, delebit nomen eius sub caelo. Cauene ob-
liuiscaris.* Et hæc est causa, quam obrem
mox erecto regno in populo, Sauli primo
Regi iussum est, vt deleteret Amalec. Nam
& parta victoria per Iosue, dixit Dominus
ad Moyſen: *Scribe hoc ob monumentum
in libro, & trade auribus Iosue. Delebo enim*

Ioh. 18. 2.

Exo. 17. 8.

Deu. 25. 17

1. Reg. 15. 2.

Exo. 17. 14.

PROVERBIVM illud sapientis: *Qui
moderatur sermones suos, prudens
& doctus est, & pretiosus spiritus vir
eruditus*: multum quadrat cum
sapientia sancti, magnique do-
ctoris nec non & magni Antistitis Beati
Ambrosii, qui sermones, quos in negotiis
habebat cum hominibus, & quos in Ec-
clesia habebat ad populum, ita moderaba-
tur, vt inde fructum magnum traheret,
Diuinamque maiestatem itidem honora-
ret. Neque illos tantum, sed hos quoque,
quos in Ecclesia statuit esse legēdos, nem-
pe lectiones Euangelicas: quas sic est mo-
deratus, vt cum temporibus, atque myſte-
riis ecclesiasticis optime conueniant. Id
quod maxime hodie in lectione manife-
stum est, quæ alicui forte posset à propo-
sito ac tempore aliena videri, & congruit ta-
men excellenter: vt tractaturi de Passio-
ne Domini, corda seruemus leuia, munda,
atque erecta ad tā insignia diuina my-
steria, vt vere prudens, vere doctus, vere
pretiosus spiritus animique nobilissimi exi-
stimandus atque prædicandus sit. Hanc
igitur sacram lectionem profundius attē-
damus, atque perferetetur.

Duo in illa considerantes. Primum est,
quomodo conuenit cum hoc sacro tem-
Tom. II. Belliniani.

memoriam Amalec sub celo. Edificauitque Moyses altare, & vocauit nomen eius. Dominus exaltatio mea, dicens: Quia manus solius Domini, & bellum Domini erit contra Amalec à generatione in generationem. Significat ergo pugna ista bellum Domini, quod habuit contra diabolum, & quod Christianus populus sustinet, dum uiuit.

Mat. 3. 16. Sicutenim baptizatus Dominus, mox in deserto tentatus est à diabolo. Ita nostrum

Ex. 4. 2.

quilibet ascriptus in militia cœlesti per Baptisimum, & per Sacramentum confirmationis, armatus palæstram ingreditur ad

Ex. d. 17. 8. pugnandum. Sicut populus transito ma-

1. Cor. 10. 2. ri rubro, qui transitus, ut exponit Paulus, baptismum significat, impetitus est

1. Reg. 15. 2. ab hoc hoste Amalec. Ideo & memoria conseruari uoluit: propter quam & librum scripsit Moyses, & erexit altare; & iam adepta promissionis terra, bellum contra hunc hostem instruit, quod tanti fecit Deus, ut Saulem Regem a se abiecerit, quod in bello gerendo non se obtemperanter habuerit erga Deum, & Samue-

10

lem. Et per altare erectum à Moysè declaratum est, debere hoc bellum esse per-

Exo. 17. 16. petuum; quia manus (inquit) solius Domini, & bellum Domini erit contra Amalec, à generatione in generationem. Ut vere crux

Ioh. 12. 32. sit altare, cuius nomen uocatur: Dominus exaltatio mea: quia per crucem Deus ex-

altauit filium suum, qui exaltatus, omnia ad se traxit; ut regnet super omnes gentes. Ut igitur figuræ ueritas responderet, sicut ergo & oratione, & operatione pugnatum est contra Amalec; Ita Christus orans prælium istud aggressus est. Vide mysteriõrum profunditatem.

3 Vbi de duobus instruimur. Primum est, quod ad contemplandam Domini Passionem orantes accedere debemus: orationem nostram cum illius Passione coniungentes, ut dum ille quasi Iosue pugnat, nos

Exo. 17. 10.

cum Moysè in monte leuantes puras manus, dirigamus ad Deum orationem nostram. Quæ est una causa, quare ieiunandum sit, quoniam corporali ieiunio mens eleuatur. Secundum est, ut sciamus instrutum esse iam bellum contra perpetuum inimicum nostrum diabolum, qui egref-

fos de Ægypto inuadit, molestus continet in via hac, qua gradimur ad promissam nobis cœlestem patriam. Cui quo pugnaturus Dominus, iam baptizatus, ieiunium quoque præmisit, sicut testatur Euangelistæ dicens: Cum ieiunasset 40. diebus, & 40. noctibus postea esuriit. Et accedens tentatur. Caro enim nostra gladius est diaboli, quæ illi de manu trahimus, dum illum ieiunio mortificamus. Merito igitur, Passionem meditates, in qua Christus pro nobis pugnat, ieiunio nos munire debemus, ne forte arma demus hosti comuni, quem Dominus hoc in prælio debellare constituit. Duo ergo à nobis ieiunium petit, alterum est oratio, alterum pugna, quæ duo diuisus in hoc mysterio esse coniuncta. Oratio quippe, ut domita carne, mens liberius ad intendendam crucem, uelocius eleuetur. Pugna uero, ut ne dum hostiis Christo prosternitur, vires ex petulantia nostra resumant, & augeat.

Ratio autem, quæ ex oratione defumitur, hoc pacto roboratur, quod maxime oratio huic mysterio debeatur, eo quod mysterium sit altissimum, ut nisi mentibus purgatissimis aditus pateat ad illud bene percipiendum. Id quod ex pluribus declaratur. Primo ex hoc quod in passione Depatitur, quod aures nostræ audientes, horrere uidentur. Quæ enim mens capiat, uel etiam credat, Deum, qui est ipsissima beatitudo, passionem, dolorem, uel minimum quidquam incommoditatis admittere posse in se? tamen uerum est, quia qui uere Filius Dei est, & uerus Deus, is idem & non alius crucifixus est, mortuus, & sepultus. Ut qui in lege ueteri per metaphoram dicebatur, a tractus dolore cordis intrinsecus, b pœnitens, c patiens, d dolens, e irascens, f laborans, & huiusmodi, iam per ueritatem, istas passiones toleraret. Et ideo factus est homo, ut illius humanitas in se reciperet, quæ Diuinitas propter suam excellentiam profus auectatur. Et cum idem sit, qui utranque naturam habet, quod in ueritate recipere non potest, admittit in alia. Neque enim propterea homo quisquam non in corpore, in manu, aut in pede.

Neque

Neque propterea idcirco non offenditur, quia in carne tantum offenditur, non in parte anima. Sed verè & lætatur, & offenditur, quia vnus est, idemq; qui in parte aliqua lætatur, & in parte offenditur. Ad quod facit similitudo illa: *Si oculus tuus fuerit simplex, totum corpus tuum lumen erit; si autem oculus tuus fuerit nequam, totum corpus tuum tenebrosus erit.* Lumen quippe oculorum toti corpori deseruit, vt manus, quæ per se non videt, aut pes, aut quodcunque aliud membrum, in oculo autem per oculum videat. Si oculus autem in tenebris sit non videns, totum corpus rectè dicitur in tenebris esse, & absolute dicitur homo videre, vel non videre, si in oculo videat, vel non videat. Sic operatur, si operatur manus; sic ambulat, pede ambulante; pede verò non ambulante, homo ipse totus dicitur non ambulare. Ergò Christus, qui Deus est, & homo, si in humanitate patitur, patitur absolute; vt absolute verum sit, quòd Christus, quòd Deus patitur, sicut è contrario Diuinitate creante, creat Christus; creat homo. Hæc quæ Dei sunt, animalis homo non percipit: spiritualis ergò euadendus est, vt ista, quæ sublimia sunt, percipere possit. Rursus difficile apprehendimus, quomodo eadem quoque humanitas, quæ summam iam possidet fœlicitatem, videns videlicet Deum facie ad faciem, eoque fruens perfectissimè, vnde plenum est gaudium eius, possit simul cum tanta beatitudine verè dolore. Esto, quòd temporalis, & leuis nisus, dolore misceatur: At gaudium illud plenum, & superfluens, quomodo vel minimum potest dolorem admittere? hoc arduum est, hoc valde à sensibus nostris remotum. Et tamen verum est, quòd idem & beatissimus comprehensor fuit, & de torrente in via bibens, dixit: *Tristis est anima mea vsq; ad mortem. Pater, si vis transfer calicem hunc à me, vt non bibam illum.* Esto, dicatur, beatus erat in portione superiori, miser in inferiori. Quomodo non in superiori quoque miser, vbi amans Deum, de illius offensione tristatur? Neque enim alibi amor, alibi dolor amons effectus & comes. Ad hæc ergò quis idoneus?

Rursus, cum Dei sit æquissimum decretum, vt anima, quæ peccauerit, ipsa moriatur. *Exech. 18. & Pater non portet iniquitatem filij, 20. neg, filius portet iniquitatem Patris;* iustum nè est, vt iustus moriatur, & qui peccatum non fecit, flagellis peccatoris subiciatur? & tamen diuina iustitia dicente, Iustus perit, Innocens flagellatur, deficit sanctus, innocens manibus & mundo corde; in quo Pater sibi benè complacuit, *tanquam in dilecto, & carissimo filio;* quem tamen ad agricolas misit, qui eiecerunt illum de vinea, crudeliter occiderunt. Quis hæc intelligat? Quis non titubet etiam audiens vocem Domini? Nuaquid non via mea æqua est? Verè enim, Vniuersæ via Domini misericordia, & veritas. Inuitum enim non adegit, sed vltro se offerentem atque dicentem: *Holocaustum & pro peccato non postulasti. Tunc dixi Ecce venio, vt faciam Deus voluntatem tuam.* Atque ita oblati sunt, quia ipse voluit. Quare autem vis, Domine, portare dolores nostros, nostrasq; iniquitates? *Vt cognoscat mundus, quia diligo Patrem, & sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio.* Hoc enim modo commendat. *Deus charitatem suam in nobis.* Quæ cum nimia sit, quis idoneus illam mente percipere, atque notitia assequi? O ergò quanta cordis munditia opus est? Rursus. Esto, Pater miserit filium Saluatorem mundi, qui vt saluandos saluaret gratis, eorum peccata in corpore suo sit portare dignatus; Quare non ipse se ipsum afflixit, sicut veteri populo præcipiebat, vt ipsi se affligerent? Aut cur non impletum est, quod per Isaiam iam olim Pater dixerat: *Propter scelus populi mei percussit eum; præsertim cum & ipse idem dixerit Propheta: Vidimus eum in despectum, virum dolrum, & scientem infirmitatem: & nos reputauimus eum quasi percussum à Deo, & humiliatum.* Et Filius apud Patrem: *In me transferunt ira tua, & terrores tui conturbauerunt me. Deus Deus meus, quare me dereliquisti? Calicem quippe dedit illi Pater, quem libens bibit. An traditus est in manus peccatorum, qui prolongauerunt iniquitatem suam, qui inique persecuti sunt, & odio*

LIII 2 habue-

Mat. 11. 34.
Cor. 1. 14
Mat. 26.
Luc. 12. 42

Exech. 18.
20.
Matt. 17. 5.
2. 37.
Ezech. 18.
25.
Psal. 24.
10.
Psal. 39. 7.
Isa. 53. 7.
Iob. 14. 31.
Rom. 5. 8.
Leuit. 16.
29. & 31.
Isa. 53. 8.
Psal. 87. 17.
Psal. 21. 1.
Psal. 118. 3.

118. 86. habuerunt illum gratis, addentes prauari-
 68. 5. cationem. Vbi tamen venturus dicitur, vt
 Dan. 9. 24. consummetur prauaricatio, & finem acci-
 cipat peccatum, & deleatur iniquitas, &
 adducatur iustitia sempiterna. Quoniam
 modo hæc sibi consentiant, vt tunc redi-
 matur Israël ex omnibus iniquitatibus suis,
 Psal. 119. 8. quando ab eo committitur iniquitas ma-
 xima, de qua ipse dixit: *Si non venissem, &*
 106. 15. 22. *locutus fuisset eis, peccatum non haberent,*
nunc autem excusationem non habent de pec-
 cato suo? Et tamen ita factum est, & san-
 ctissime factum est, vt semetipsum exina-
 niret, factus nouissimus virorum, tradens
 154. 53. 3. animam suam in manus inimicorum suo-
 rum, de quibus ipse in Psalmo: *Circunde-*
 Psal. 21. 14. *derunt me canes multi, cœcilium malignan-*
tium obedit me. Foderunt manus meas &
pedes meos, dinumerauerunt omnia ossa mea.
 28. Ita enim magis humiliatus est, accipiens
 formam serui, in qua venit ministrare, &
 dare animam suam redemptionem pro mul-
 tis; quæ redemptio copiosa adeo facta est,
 vt & ipsum peccatum se persequentium &
 Rom. 11. 33. crucigentium delere par esset. *O altitudo*
diuitiarum sapientia, & scientia Dei: quam
incomprehensibilia sunt iudicia eius, & in-
uestigabiles via eius? Quis enim cognouit
sentium Domini? aut quis consiliarius eius
 Rom. 5. 20. *fuit?* Vt peccatum peccato deleteret? Vt
 peccatorum ministerio peccatores sal-
 uos faceret? Vt vbi abundauit deli-
 ctum, ibi superabundaret & gratia? &
 quos sustinuit persecutores, pastores fa-
 ceret gregis sui? & paucorum delictum,
 salus esset mundi? sic tamē vt neq; repelle-
 ret plebē suam, quæ clamauerat: *Crucifige,*
 106. 19. 6. *crucifige eum;* cuius reliquiæ per electionē
 gratiæ saluæ factæ sunt? En quā magna
 causa mentem eleuandi in oratione, vt
 ingrediamur in sancta Sanctorum, ablato
 velamine, & scisso velo, reuelata facie my-
 steria Domini speculemur.
 6. Sed ista sit præcipua causa, vt puro cor-
 de Dei charitatem contemplantes, in ean-
 dem imaginem transformemur, similes
 facti Deo in charitate, diligentes eum, qui
 pro nobis animam suam posuit. Propterea
 12. 18 enim Deo oblatae carnes comedebantur
 ab offerentibus, vt carnes Dei vescerent,
 similitudinem Dei assequerentur. Non ni-
 hil facit eibus ad complexionem hominis
 afficiendā, ita quod eodem cibo videntes,
 aliqua etiam similitudine inter se conui-
 niant, carnes ab igne sacro consumptæ,
 veluti cibus Dei deputabantur, vt in con-
 spectu Dei comedentes de sacrificiis, vel-
 uti conuiuantes in mensa Domini deputa-
 tabantur. Assistentia autem nostra ad cru-
 cem, vbi Agnus Dei immaculatus immo-
 latur, quædam est illius carnis nostra
 comestio quod carnaliter fieri iubebatur
 in lege. Nam actus iste fidei, eius est agni.
 Ego (inquit) *sum panis vita, qui veni ad*
 106. 15. 1. *me, non esuriat; & qui credit in me, non si-*
 106. 15. 2. *riet in aeternum, & diuinam comestionem,*
 quando fructus Crucis dulcis est gutturi
 nostro, amore inardescens erga Deum,
 qui prior dilexit nos, & dedit animam suam
 pro nobis. Sanctificati sanctas carnes co-
 medebant. *Mundemur ergo ab omni*
 106. 15. 3. *quinamento carnis, perficientes sanctificati-*
 106. 15. 4. *onem in timore Domini.* En rursus quare
 attendendū nobis, ne forte grauentur corda
 nostra *crapula & ebrietate, & curis huius*
 106. 15. 5. *seculi;* vt abnegantes secularia desideria,
 hoc vnum sit desiderium nostrū, vt Chri-
 106. 15. 6. *sto copulemur, dicereq; possimus: Chri-*
 106. 15. 7. *sto confixus sum cruci. Viso autem iam non*
 106. 15. 8. *ego, viuūt verò in me Christus.* Vides quan-
 tam similitudinem, vt iam destructo quod
 sumus, solus ipse Christus sit in nobis, vi-
 uat in nobis? Hoc autem sit per charita-
 tem, qua suæ diuinæ charitati responden-
 tes in eandem imaginem transformamur.
 Quia verò delectatio in cibis carnalibus
 delectationem minuit alimonie cœlestis,
 simulque dilectionem, meritò ieiunium
 nobis proponitur his diebus, & mone-
 mur *ne corda nostra grauentur in crapula*
 106. 15. 9. *& ebrietate.*
 Ratio quoq; ex parte pugnae, cur vide-
 licet ieiunandum sit, hoc præsertim tem-
 pore, ita roboratur & fufius explicatur:
 duplici via procedendo. Quarum hæc
 est prima. Pugnant Christus describitur
 à Propheta, aspersus sanguine in vestimē-
 tis, quod idem facit & Ioannes. *Quare*
 106. 15. 10. *(inquit Isaias) rubrum est indumentum*
 106. 15. 11. *meum, & vestimenta mea, sicut calcium in*
 106. 15. 12. *torcu-*

Apr. 19. 11 *torculari: Ioannes quoque: Cum iustitia iudicat, & pugnat, & vestitus erat veste aspersa sanguine* Dicit autem, cum iustitia iudicat & pugnat, ne pures illum viribus suis innixum & fretum, alienas inuadere regiones, sed iudicium præcedit, quo iustè decernit, quid cuiuslibet sit. Vnde in Euangelio audis: *Nunc iudicium est mundi. Nunc princeps huius mundi eicietur foras.* Iustitia decernente in iudicio, quod Diabolus iniuste usurpauerit, & mundi principatum & principis nomen, ipse foras est eiciendus. Et quoniam rebellis est & refuga, viribus & bello opus est, vt expellatur. Ideò verus Princeps, qui habet in vestimento, & in formore suo scriptum; *Rex Regum, & Dominus dominantium*, cum iustitia iudicat, & pugnat; In qua pugna sanguine apparet aspersus. Et certè est, ipsum proprium sanguinem effudisse, quo aduersarios suos debellauit. Dicit tamen in Prophetâ: *Calcavi eos in furore meo, & aspersus est sanguis eorum super vestimenta mea: & infra: Et conculcaui populos in furore meo.* Ioannes quoq;: *Et ex ore eius procedit gladius, ex utraque parte acutus, vt in ipso percussit gentes, & reges eos in virgâ ferrea.* Ex quo inferri videtur, quod sanguis, quo aspersus est, sit sanguis gentium, quas percussit & conculcauit, & bello factas sibi subiectas, iam regit. Verè itaque vterque sanguis, & suus & gentium, hic apparet, quoniam ira suo sanguine nos redemit, vt velit nos quoque penitere, & per multas tribulationes introire in Regnum Dei, vt ita liberemur de sanguinibus peccatorum nostrorum. Vnde sequitur, quod & noster sanguis effundendus sit, nobisq; communicandum Christi Passionibus, vt verè simus socii Passionis eius. Vides iam, cur ieiunandum sit, quo tempore Passionem Domini meditaris? Neque enim sub capite spinoso decet membrum delicatum: *Et si patitur vnum membrum, idque in primis illustrius, nempe caput, compatiuntur omnia membra.* Ista ratio patet ex nobilissima illa figura, quæ cæteris excellentius Passionem Domini figurauit, quando hostia illa offerebatur, cuius sanguis in Sancta Sanctorum inferebatur, & cuius car-

nes efferebantur extra castra, ibique cremabantur: de qua sæpe Apostolus. Tunc enim iugebat Dominus, vt omnes de populo affligerent animas suas; quæ afflictio propriè per ieiunium assumebatur; adeò, vt qui non se afflixisset, de populo deleretur. Si quando figurata est Passio, ieiunandum fuit; quid quando realiter facta fuit? Et hæc pugna nostra. Si enim Christum pati, & crucifigi, fuit certare cum hoste; nihil minus, & nos ieiunantes bellum inimicus, & exercemus. Audi Apostolum: *Sic pugno, non quasi in incertum; sed castigo corpus meum, & in seruitutem redigo.* Modum verò castigandi tangit alibi, dicens: *In fame, & siti, in ieiuniis multis, in frigore, & nuditate.* Per se ergò ieiunium faciendum est, vt Christo consociemur, non tantum vt aptiores simus ad Domini Passionem contemplandam.
 Altera via hæc est. Qui Christum persecuti sunt, graui erant corde, diligentes vanitatem, & querentes mendacium. Nam & eorum iniquitas mentita est sibi, in crapula, & ebrietate mentis, vino sepulti. Vnde in Psalmo, qui est de Passione sua ait Christus: *Aduersum me loquebantur, qui sedebant in porta* (nempe ad iudicandum) *& in me psallebant, qui bibebant vinum.* Et de illis ita scripsit Isaias Propheta: *Criminatus fuerat prius decem Tribus sub nomine Ephraim, dicens: Va corona superbia ebriis Ephraim.* Illisq; comminatus, quod quasi ebrii à vino, idola coluissent, Dominum relinquentes. Vertit se postea ad Iudæos, qui videlicet erant de tribu Iuda, qui prius captiuati in Chaldæa, reuersi sunt in terram Iuda. Vbi tamen scelera maiora commiserunt, Christum Prophetam maximum persequentes. Idcirco ait: *Verum hi quoque præ vino nescierunt, & præ ebrietate errauerunt.* Sacerdos, & Propheta nescierunt præ ebrietate, absorpti sunt à vino, errauerunt in ebrietate, nescierunt videntem, ignorauerunt iudicium: omnes enim mensæ repletae sunt vomitu, sordibusque, ita vt non esset ultra locus. Vinum horum & ebrietas erat furor, quo erga Christum inique atque crudeliter inuehebantur, in quo sic processerunt, vt eorum mensæ ple-

nae essent vomitu. Nam vinum furoris, inuidia, atque odii contra Christum exterius erumpebat in apertas persecutiones, vsq; dum illum per Crucem interfecerunt. Sed neq; absolum est, vt vere etiam corporaliter inebriarentur, conuiuia celebrantes, & epulas vsq; ad crapulam & ebrietatem, cum certum sit, corda eorum fuisse aggrauata in curis huius saeculi. Nam &

Marc. 12. 4 Pharisei erant auari, & dixerunt: *Hic est haeres: Venite occidamus eum, & nostra erit hereditas.*

Etenim propter inuidiam principes tradiderunt; non mirum ergo si etiam in crapula & ebrietate fuerint aggrauati. Ergo si Christus cum his pugnavit ieiunio & cilicio, nempe maxima vitae austeritate. Dicit enim:

Psal. 68. 11 *Et operui in ieiunio animam meam, & factum est in opprobrium mihi: Et posui vestimentum meum cilicium, & factus sum illis in parabolam. Et aduersum me loquebantur, qui sedebant in porta, & in me psallebant, qui bibebant vinum.* Congruum est, vt nos contra ebrios, sobrietate pugnemus. Ebrietas enim ac deliciae, saeculi que dilectio, Christi necem molita sunt.

Mat. 9. 14. Quamuis enim dicatur, quod Pharisei ieiunabant frequenter, cum id tamen ad astringam facerent popularem, secretò vacare epulis non videtur esse dubitandum. Ergo nostrum est ieiunare, tum vt Christum patientem imitemur, tum vt aduersus hostium arma, arma militiae nostrae conuenientia sapienter sumamus, sicque vtiliter

Prov. 18. 20 de nobis Proverbium illud impleatur: *De fructu oris viri replebitur venter eius, & gemina labiorum ipsius saturabuntur.* Ventrem implei fructu oris sui manifestum est, id est, cibo in ore comesto, tanquam fructu ex arbore excerpto. Transfert autem hoc Salomon ad vera, quae sunt fructus oris, & gemina seu generationes labiorum. Nam tandem homo recipit congruam suis verbis mercedem. At non minus verus est sermo, vnde sumpta est metaphoram. quod sicut venter repletur iis, quae comeduntur, sic comestionem sua manet merces futura, quam suo tempore veluti in ventre recipimus. Et eo potissimum magis, quod epulas sequuntur mania ver-

ba & noxia; sicut sobrietas in comedendo, sobrius facit hominem in loquendo. Iudei experti sunt, qui opipare comedentes, mendaciter & crudeliter dantes voces suas, repleti sunt fructu oris sui, destructi & exterminati sunt. Ergo nos abstinentiam coniungentes cum maceratione, & meditatione Passionis, mercedem copiosam accipiemus, nempe compunctionis, compassionis, dilectionis, aliarumque virtutum, pariterque delectationis. Nam lacrima, quae in Passione à mente deuota producentur, dulciores sunt super mel & fauam, & multum proficiunt ad medellam animarum nostrarum. Hoc est enim gemine laborum saturari, id est, quae à labiis profertur, reficient nos abundanter vsq; ad saturitatem. Magnus enim, & copiosus est fructus arboris huius magnae Crucis videlicet, quae fructum suum dabit in tempore suo, si lacrymarum riuus à nobis irrigetur.

SECUNDA PARS.

Forti ratione, ac veluti impulsu vehementi inducimur ad ieiunium per subiecta illa verba. *Ne forte superueniat in vos repentina dies illa, tanquam laqueus enim superueniet in omnes, qui sedent super faciem omnis terra.* De die enim iudicii loquitur, de quo supra erat sermo eius, quem ista monitione concludit. *Attendite ergo vobis ne forte grauentur corda vestra.* Veniet quidem illa dies, in qua iudicandus est Orbis in aequitate. Cauendum ergo maxime, ne repente atq; improviso superueniens, improvidos nos comprehendat, atq; damnatione percutiat, quod ne fiat, attendendum nobis, ne & crapula, & ebrietas, curae ac sollicitudo saecularis aggrauent corda nostra; quae eadem sunt & capita nostra, de quibus supra in eodem loco dixit Dominus: *His autem feri incipientibus, leuate capita vestra, quoniam appropinquat redemptio vestra.* Cum ergo ibi leuare iubeat, hic prohibet aggruari, atque ita deprimi ad terrena. Nam si intentus fuerit animus ad praesentia, futura non praecauet. Si quae carnis sunt, curat; negligit ea, quae

ca, quæ sunt spiritus, neque Christum expectat, qui cœlestia bona largiatur, dum mundo innoxius, quæ temporalia sunt, illa sola concupiscit. Maximi ergo refert non aggravare corda. Quid verò affertur in commodorum, quod dies illa superueniat repentina? *Tanquam laqueus superueniet in omnes, qui sedent super faciem omnis terræ.* Dupliciter nunc soluti sumus: Interius videlicet, & exterius.

Interius quippè liber est homo, ut possit bonum & malum velle. *Ante quippè hominem bonum, & malum: vita, & mors; quodcumque voluerit, dabitur illi.* At finito cursu huius currentis vitæ, status erit, ut iam transire non possit ab hoc ad illum; *sed lignum ubi ceciderit, ibi erit.* Et qui in bono finierit dies suos, ultra ad malum non poterit inclinari; & qui in malo finierit, ultra ad bonum non poterit subleuari. Ideo in porta auris perforabatur seruillius, qui vltro neque vellet in illa seruitute perdurare. In porta, inquam, qua exitur ab omnibus de hoc mundo. In porta similiter, ubi fit iudicium: *Et iudicium inquit intra portas tuas videris verba variari, ascende ad locum, quem elegerit Dominus.* Qui ergo in porta iudicii seruus manet, hic seruus manet in eternum. Illaqueatus ergo quilibet erit in die iudicii in mente sua, quia firmus in æternum perseverabit sine fine in animi dispositione, in qua dies iudicii illum inuenierit.

Auis, si laqueum videt paratum ad escam, etiam si eluriet, ut laqueum vitet, ab esca se abstinere. Et tu videns iam, præuidensque laqueum, imperu curris ad escam, ut laqueo capiaris? *Sapiens ab omnibus se abstinet. Astutus videns malum, abscondit se; paruuli transeuntes, sustinuerunt dispendia.* Gabaonitæ derelicta patria, & *Ios. 9. 3.* curis eius, pane sicco, & laceris veltimentis fuerunt contenti, ut imminens euaderent malum, generalis videlicet exterminii omnium. Qui verò armis se defendere voluerunt contra Iosué, penitus perire. Sultus certè is est, qui antecedens tantummodò intuetur, non etiam consequens, qui rei placidæ & gratæ inhæret, non aduertens, quid inde mali securum sit. *Decernit Sapientia: Omnes, qui me oderunt, diligunt mortem.* At si quemuis interrogas. Num tu mortem diligis? Absit: Respondet ille. Vita amatur ab omnibus, mors verò sic odio habetur, ut ipsi sola etiã memoria, amara videatur. *Quomodo*

Eccl. 17. 18.

Eccl. 11. 3.

Deut. 16. 17.

Exod. 21. 6.

Deut. 17. 8.

Luc. 16. 2.

Eccl. 3. 2.

Exod. 14. 17.

Eccl. 9. 10.

Prou. 17. 12.

Prou. 8. 36.

modo ergo Sapientia dicit: *Omnes qui me oderunt, diligunt mortem?* Mortem diligere dicuntur, qui id faciunt; unde mors sequitur; & quoniam virtutem abicientes, mors manet, neque illam possunt euitare. Ideo illam diligere recte dicuntur, qui illam sibi creant. Hoc enim sensu Salomon

Prou. 17. 19 ait: *Qui meditatur discordias, diligit rixas; & qui altum facit os suum, querit ruinam.* Discordiam quippe sequitur rixa; & domus nimiam altitudinem, ruina consequitur. Ut qui antecedens vult, & diligere dicatur & querere id, quod ex eo consequitur necessario. Ergo qui grauant corda sua in crapula & ebrietate, scipso dant in laqueum, unde exterminantur. Qui vero ieiunio se protegunt, operientes in ieiunio animam suam, se à laqueo expediunt, ac liberantur à malo.

10 Non minus profecto Passionis dies par est, nos ad ieiunii afflictionem excitare, quam dies Iudicii, quoniam vim ampliore contineat dilectio, quam timor. Passio autem amoris indicium, quo accensus Christus passus est pro nobis, Iudicium vero timorem incutit. Potest ergo Passio nos ad ieiunium prouocare. Unde & Salomon abstraxit à vino carnem suam, ut animam suam multos adduxit ad Sapientiam.

Ecc. 2. 3. Potuit amor Sapientiae carnem domare, subiiciens illam, ne aditus praecluderetur ad Sapientiam. Multo ergo magis amor ille, qui ex Passione Domini generatur, & accenditur, potest carnem domare, ut dulcedo Passionis atque diuinæ charitatis degustetur. Attamen quia plures sunt, quos corrigit timor, quam quos conuincit amor, non frustra per timorem compulsi ad ieiunandum sumus.

11 Et nihilominus est aliqua congruentia inter vtrumque diem. Propterea & Dominus iudicandus, iudicaturum se testatur.

Matth. 26. 64. *Videbitis* (inquit ad eos, qui illum condemnauerunt esse reum mortis) *Filium*

Mat 26. 51 *hominis sedentem à dextris Dei, & venientem in nubibus caeli.* Terræ motus factus est

Marc 15. 33. magnus, & tenebræ factæ sunt super vniuersam terram. Stetit & Christus inter duos,

Luc. 23. 39. quorum vnus vt ouis fuit cum illo in paradiso, alter vt hædus reiectus est a con-

sortio suo. Quin de Passionis tempore agens dixit: *Nunc iudicium est mundi.* Ve-

re enim iusto libramine iudicans, repulit Synagogam, & Ecclesiam acceptauit. Hic enim est dies ille, de quo per Prophetam: *Dies ultionis in corde meo, annus Redem-*

ptionis mea venit. Nam ibi de sanguinis effusione fit mentio. Et vt dictum est, Eu-

angelista à Iudicio immediate transit ad Passionem recensendam. Sed quod caput est, Passionis ignominia, meritum est gloriae Dei, in qua erit, dum venerit iudicare

viuos & mortuos. Ideo enim tunc parebit signum Filii hominis. Hoc enim signum

Crucis erit in cælo, cum Dominus ad iudicandum venerit. Quo docemur, vt si se-

quamus Christum, crucem nostram portantem, ad eius quoque participandam gloriam nos esse peruenturos. Paulus enim

Apostolus hæc omnia simul coniungit, dicens: *Videmus Iesum propter passionem mor-*

tu gloria, & honore coronatum, vt gratis Dei pro omnibus gustaret mortem. Dedit enim eum propter quem omnia, & per quem omnia, qui multos filios in gloriam adduxerunt, auctorem salutis eorum per Passionem consummare. Consummauit quidem Iesus

per Passionem opus, quod dedit illi Pater, vt faceret; in quo filios multos adduxerit in gloriam; quam & ipse consecutus est, factus obediens usque ad mortem Crucis. Quo-

modo autem adduxerit, ipse demonstrauit, dicens aliquando: *Qui sequitur me, non perdet*

habebit lumen vite. Aliquando vero: *Qui vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam, & sequatur me.* Hoc

est dicere: Qui vult venire mecum, quod ego vado, nempe ad Patrem meum, & ad gloriam eius, me imitetur, semetipsum abnegans, suamque crucem tollens. Sicut

& ego abnegavi memetipsum, quoniam & exinanitui, non mihi placens, & Crucem meam portauit. En quomodo Passionis meditatio ad ieiunii afflictionem his potissimum diebus nos allicit. Cuius propterea

Passioni etiam iudicium adiunctum est, quod simul terrore nos impellit, speque expectatione nos trahit, qui amor in Passione accensus, veluti cogit & portat. Vt

mirro modo sibi consentientes dies Passio-

nis,

nis, & dies retributionis faciunt, vt socii
simus Passionis, & Resurrectionis eius, &
illi compatientes, simul cum illo regne-
mus.

12 Propterea enim erat diebus docens in
templo, noctibus verd exiens morabatur in
monte, qui vocatur Oliueti. Et omnis popu-
lus manebat ad eum, in templo audire eum.
Laborabat orans & vigilans in noctibus,
ita operans salutem nostram; laborabat in
die predicans, vt nos doceret ea perficere,
quibus ipsam salutem consequeremur. Et
omnis populus manebat illum audire, quia
facta per ipsum redemptione, nostrum
est illum audire, vt discamus non omnes,
sed filios tantum in gloriam illum adduce-
re, filios (inquam) qui illum vt filii carissi-
mi imitantur, vigilantes & orantes, vt di-
gni habeantur fugere mala illa omnia, &
itare in conspectu eius fruentes illo, quod
est omne bonum.

13 Quid est enim: Non arabis in boue simul,
10 & asino? Nunquid de bobus cura est Deo?
11 An propter nos haec dicta sunt? Mittere ma-
12 num ad aratum docet nos Christus; sed
lege prohibemur iugo simul iungere bo-
uem & asinum. Bonis quippe est iugum
trahere, asini onus portare. Bos Christus,
qui iugum trahit: de quo dicit: *Iugum
meum suauis est.* Num tu asinum viuens,
cum Christo coniungaris, vt trahas iugum
suum? sis tu bos pariter, similis illi in tra-
hendo, vt recta procedas, sicut ipse, vt in te
sit fortitudo bouis, non asini tarditas, vt
necesse sit, te frequenter fuisse percutere.
Vigilate itaq; omni tempore orantes. Cur e-
nim etiam lege cautum est: *Non poteris al-
terius gentis hominem regem facere, qui non
sit frater tuus?* certe vt non te trahat ad a-
lienum cultum, vt inter regem & popu-
lum conuenientia sit maxime in iis, quae
ad Deum pertineat. Ideo enim & Regi
prohibebatur, ne populum reduceret in
16 Aegyptum: *Præferim* (inquit) *cum Domi-
no præceperit vobis, vt nequaquam amplius
per eandem viam reuertamini.* In exitu Is-
raël de Aegypto, & domus Iacob de popu-
lo barbaro, Dominus solus Dux eius fuit,
& non erat cum eo Deus alienus: *Omnes e-
nim mea vocem meam audiunt, & sequun-*

Tom. 11, Bellintani.

*tur me: Alienum autem non sequuntur;
quia non nouerunt vocem alienorum.* Do-
minus solus ducit, non alienus; nam qui
alienum sequitur, non est ovis Christi,
Christum non sequitur. Nam *nemo potest*

Mat. 6. 24
duobus Dominis seruire. Nam qui alienus
Deu. 17. 16
est, is in Aegyptum reuertitur, & reducit se
sequentes: At Dominus præcipit ne per
eandem viam reuertamur. Sed heu quot
sunt dicentes: *Constituamus nobis ducem,*
Num. 14. 4
& reuertamur in Aegyptum? Non sic ait
Lex: *Illum constitues, quem Dominus elegerit.*
Deu. 17. 15
Vis scire quis electus à Deo? *Ecce puer*
Isa. 42. 1.
meus (inquit) *quem elegi, posui super eum*
& Mar. 12.
spiritum meum; Iudicium gentibus nuntia-
bit. *Penes te est spiritus regem constituere.*
Isa. 61. 1.
Reges enim inungebantur. Oleum verd
vntionis spiritum designabat. Vnde est il-
& Luc. 43
lud: *Spiritus Domini super me, eod quod vn-*
18.
xit me. Et David rogat: *Spiritu principali*
Psal. 50. 14
confirma me; id est spiritu, quo principes
constituuntur. Christus, qui vntus dicitur,
constitutus est Rex spiritu principali,
spiritu Dei. Et quis est, qui dicit: *Consti-*
Num. 14. 4
tuamus nobis ducem, & reuertamur in Aegy-
ptum, nisi qui Christo renuntiat? qui dicit:
Luc. 19. 14.
Nolumus hunc regnare super nos? qui dicit:
Ioan. 19. 15
enim regem nostrum clamantem. Quid
dicitis mihi: *Domine Domine, & non faci-*
Luc. 6. 46
tis qua dico? Regem verbis confitemur, fa-
ctis autem negamus. Pilatus quoque Re-
Ioan. 19. 14.
gem appellauit, sed mortitamen addixit.
Sic, sic faciunt, qui dicunt, Domine Do-
mine, sed illius voluntatem non exequun-
Deut. 17. 17
tur. Rex à Deo constitutus prohibetur ha-
bere vxores plurimas, quæ alliciant ani-
mum eius; neque argenti & auri immensa
pondera: Christus nos docuit castitatem,
& paupertatem. Mundus voluptates se-
quitur, & diuitias. Vide quem sequaris.
Vide quem imitaris.

Hæc duo potissimum in Christi Passio-
ne resplendent, dolor & paupertas. *Appre-*
Ioan. 19. 1.
henatus Pilatus Iesum, & flagellauit. At quo-
modo flagellauit, nisi expoliatum? Ita e-
Luc. 4. 6.
nim & nudus in Cruce pependit. Ita ergo
Ioan. 14. 30
nudus, vt princeps huius mundi, qui glo-
riatur, data sibi esse omnia regna mundi,
vt det cui voluerit, non haberet in eo quid-

M m m m

quam,

quam, vel modicum indumentum, vel saltem vnicam tunicam: *Disiiserunt enim sibi vestimenta eius*: Ecce quanta paupertas. Sed quantus dolor? *Vidimus enim virum dolum, & quasi leprosum, & percussum à Deo*. In his imitemur Regem nostrum. Pauperes spiritu, & custodientes vias duras. Non prohibebat Deus Reges habere uxorem, sed uxores plurimas, neque id absolute, sed quæ allicerent animum eius, quæ videlicet animam captiuarent. *Mulier enim voluptati dans operam, Animam viri pretiosam capit*. Voluptas sic hominem alligat, vt inuitatus ad nuptias absolute dicat: *Uxorem duxi: & ideo non possum venire*. Finis, propter quem voluptas est despicienda, quia animum allicit, mentem trahit ad vincula, quasi bouem ad victimam. *Victimetur, & victimetur bos iste, Deo offeratur, vt communicemus Christi passionibus, Regis nostri*. Nec minus vestimenta abiciamus, ne dum superfluas & affluentes diuitias; pauperem vitam geramus, contenti, habentes alimenta, & quibus tegamur. Sic non grauantur corda, sic Christi Passionem contemplantes in eandem imaginem transformamur, vt tandem illius glorie consociemur. Quod nobis concedat ipse, qui viuit & regnat, in sæcula sæculorum. Amen.

CONCIO SECUNDA.

ARGUMENTVM.

Ostenditur, Passionem Domini, recipiendam esse à nobis, non vt rem nouam, sed vt verè est, æternam. Hinc habetur motiuum, quali, ac quanta animi & corporis preparatione ad illam accedere debeamus. Connexio Iudicii extremi, cum Passione Christi, sapienter admodum ostenditur. In Morali, hortamur ad hanc Passionem ritè suscipiendam.

SI iubetur Moyfes soluere calceamentum de pedibus altans ante Deum, qui illi in rubo ardenti apparuit, quanto magis nos contemplanturi Domini nostri Iesu Christi Passionem, qui veluti in spinis afflictionum maximarum, charitatis ardorem ostendit, attendere debemus, ne forte grauem corda nostra in crapula, & ebrietate, & curio huius sæculi? Propterea Sancta Ecclesia ante Christi Passionem, Christiani afflictionem præmittit, qua ieiunans prouidet, ne *superueniat in nos repentina dies illa, qua Christus passus est, mortuus & sepultus; sed debita preparatione per carnis mortificationes, & animæ viuificatione præmuniti, digni habeamur stare ante filium hominis, illius actiones in passionibus meditates. Non n. frustra dictum est à Salomone: Vidisti hominè velocem ad loquendum? *Stultitia magis speranda est, quàm illius correptio*. Ad loquendum velox ille est, qui, quæ dicenda sunt, non prius solerter præmeditat. Locutio quoque est cordis cogitatio; quæ ne importuna sit, eò quòd sit impræmeditata, congruum est, vt sit discretionis sale condita atq; præparata. Magna locutio nostra est futura, sanctissimæ Passionis meditatio; in meritò itaque ne stulti habeamur, maturè in ea loqui, & de illa cogitare nobis conuenit.*

Hoc autem imprimis nos mouet, vt ad eam cum magna animi preparatione, submissione & deuotione accedamus. Quod res non est noua, & occurfu eueniens repentino, & quasi accidenter effecta ex Iudæorum malignitate, Iudæ cupiditate, & Præsidentis Pilati infirmitate. Sed in Dei Omnipotentis æterni ante mundi constitutionem à diuina Sapiencia, & pietate decreta. Hi verò, qui conuenerunt in vnum aduersus Dominum, & aduersus Christum eius, ea conati sunt facere, quæ manus & consilium Dei fieri decreuerunt. Decretum autem istud non recens, aut nouum fuit, sed in diebus æternitatis constitutum. Summa quippè Euangelii comprehenditur in Passione. Euangelium autem Deus ante promiserat per Prophetas suos in Scripturis Sanctis de Filio suo, qui factus est ei ex semine

femine Dauid secundum carnem. Qui prædestinatus est Filius Dei, ex Spiritu sanctificationis ex resurrectione mortuorum. Ex tempore quidem factus est ei secundum carnem, quoniam de Dauid processit. At vero ante tempora omnia hic, qui temporaliter est factus, prædestinatus est Filius Dei; nempe ut qui esset filius Dauid, idem esset & Filius Dei, operante Spiritu Sancto, cuius virtute, sicut fuit Deus verus, ita primogenitus fuit mortuorum. Vbi vides quomodo Paulus ad probandam Christi excellentiam illi in æternitate præordinatam, mortuorum facit mentionem, ut sciamus eius mortem, eiusque ex mortuis resurrectionem simul in æternitate præuisam atque præordinatam, ac propterea in Scripturis per Prophetas sanctos prænuntiata. Ideo & ipse Dominus Iesus in Psalmo facta suæ Passionis memoria, in qua nouum sacrificium, omnium veterum præcellentissimum, celebratum est, dicit: *In capite libri scriptum est de me; quod est dicere: Summa Sanctarum Scripturarum me prædicat, quatenus ut facerem voluntatem tuam Deus, me ipsum obtuli sacrificium vespertinum. Ergo præordinata fuit Passio ab æterno, & in sæculis præcedentibus prænuntiata in Scripturis Sanctis, atque repromissa.*

3 Si hoc, ergo simul atque Christus fuit conceptus de Spiritu Sancto, mente passionem suam ipse concepit, & animo volente comprehendit. Mox enim vidit æternam de seipso factum decretum, illudque in sanctis Scripturis expressum: & illico dixit: *Ecce venio, ut faciam Deus voluntatem tuam. Quam voluntatem sibi declaratam, & legem sibi factam, sic tenuit in medio cordis sui, ut ex eo nunquam vel ad minimum instans recederet. Nisi quis forte insipienter velit, alios esse, non ipsum beatum virum, de quo scriptum est: Quod in lege Domini voluntas eius, & in lege eius meditabitur die ac nocte. Si præcipitur ut lex Dei præ oculis semper habeatur in corde, in ore, in opere. Num Christus ab hac sibi singulariter facta lege aliquando auertit oculos cordis sui? Cur omne masculinum primogenitum sanctum erat Domino, ni-*

si quoniam primogenitus iste segregatus fuit ex utero matris suæ, & separatus Domino, ut hostia ad sacrificium deputata, & ut Agnus Dei? Non enim Ioannes Baptistæ sine ratione, hac illum nomenclatura appellauit, nempe *Agnus Dei*, sed sapientissime, attendens illum Deo consecratum, ut agnum immaculatum ad tollenda peccata mundi. Ipse Pater Iesum illum voluit appellari. Cur vero? *Ipse enim* (inquit Dei nuntius) *saluum faciet populum suum à peccatis eorum.* Hoc vero passione sua erat præstiturus. Ergo negotium suum erat, esse sacrificium Dei, hostiam immaculatam, Agnum Dei. Itaque si id Deus sciri voluit, & propterea his nominum notis illum designauit, quis putauerit CHRISTVM ipsum non id cogitasse semper, ac mente continue reuoluille? An non sancta & salubris erat ista cogitatio? An non in ea erat Dilectus à Patre, & Saluator mundi? *Propterea* (inquit) *me diligit Pater, quia ego, quæ placita sunt ei, facio semper.* Velle mori pro salute mundi beneplacitum erat ei: Ergo id semper fecit. Neque enim bonum omne, quod facere potuit, omisit vnquam, ne forte acceptior, quam fuerit, esse posset Deo & Patri suo: aut qui Saluator erat à Deo constitutus, ab opere interdum cessaret saluandi populos, ab opere inquam omni & summo. Sed audiamus testimonium eius: *Dolor meus in conspectu meo semper.* Quomodo vero in conspectu? an solum cogitans non etiam dispositus, & libens ad sufferendum? dixit prius: *Ego autem in flagella paratus sum;* promptus videlicet, procliuus, deliberatus. Quid ita? *Quoniam iniquitatem meam annuntiabo, & cogitabo pro peccato meo.* Quis vere penitens auertit faciem suam à peccatis suis, ut non videat & doleat semper? Dauid ipse testatur: *Iniquitatem meam ego cognosco, & peccatum meum contra me est semper; id est ante me, iugiter sub oculis meis. Et erit aut fuit sollicitior quisquam, de peccato suo & illius remissione, quam Christus fuerit de peccato mundi? Pro suo illud accepit, suam deputauit iniquitatem nostram. Ergo illam præ oculis suis habuit*

Apoc. 1. 5.

Psal. 39. 9.

Psal. 39. 8.

Psal. 1. 2.

Deut. 6. 6.

Exod. 13. 2.

Gen. 22. 8. 16.

Ioh. 1. 29.

Mat. 1. 21.

Ioh. 10. 17.

Psal. 37. 18.

19.

Psal. 50. 5.

Psal. 37. 19 incessanter. *Quoniam* (inquit) *iniquitatem meam annuntiabo in confessione: Et cogitabo pro peccato meo.* dolens de illo semper. Vetus ergo atque continua fuit in mente Domini passio eius; quod ad eam iugiter contemplandam nobis debet esse efficax documentem.

4 Duo in Psalmo se facturum proponit post constitutam Passionem. Alterum,

Psal. 39. 10 dicens: *Annuntiavi iustitiam tuam in Ecclesia magna: ecce labia mea non prohibebo:*

11. *Domine tu scisti. Iustitiam tuam non abscondi in corde meo; veritatem tuam, & salutare tuum dixi. Non abscondi misericordiam tuam, & veritatem tuam à concilio*

12. *multo.* Alterum subdens immediate: *Tu autem Domine, ne longe facias miserationes tuas à me. Misericordia tua, & veritas tua semper susceperunt me.* Vides prædicationem & orationem. Hæc duo præmisit ante passionem, dicente Evangelica lectione:

Erat autem diebus docens in templo; noctibus vero exiens morabatur in monte, qui vocatur Oliueti. Orationem potuit semper facere, propterea non diebus neq; noctibus ab oratione cessabat, potissimum cum docuerit ipse: *Oportet semper orare, & nunquam deficere.* Prædicationem non item. Sed expectanda erat competens ætas, videlicet triginta annorum. Prædicationem conclusit cum iudicio finali; nam post illius prædicationem, Passio mox subiicitur ab Evangelista. Miscuit vero orationem cum ipsa passione, orans in monte Oliueti.

Luc. 18. 1.

Luc. 21. 25.

22. 1.

Mat. 26. 39.

5 Hæc dicta sunt, vt ad Dominicam passionem digna præparatione muniti nos conferamus. Primum hoc, quod præultimus considerantes, quod in mente Dei omnipotentis vsq; ab æterno fuit tanquam consilium atq; decretum, in quo operum suorum cunctorum summa, extremaque perfectio continebatur. Quæ res adeo cordi fuit illi, tanti est ab eo æstimata, vt quoniam, quæ ipse fecerat, non sufficientem materiam & causam suppeditabant, decreuerit permittere ea quoque, quæ illi vere displicent, ne peccata hominū: ne forte putares hoc consilium veluti post præuisum peccatum, in illius mentem occasionaliter incidisse. Sed firmiter statuendum,

hanc passionem Deum in primis voluisse, in qua se diuitem in misericordia demōstraret: operi suo manum adhiberet extremam, Regni sui cœlestis gloriam amplificaret, & de thesauro cordis sui abundantiam effundere gratiarū, secretaque sue diuinæ providentiæ multa reuelaret, huiusque similia quamplurima nota faceret. Ad hoc necessarium fuit Adæ peccatum, quod tunc fuit malorum omnium, quæ abhorret diuina iustitia, quæ manus Omnipotentis non potest efficere. Quid ergo? Sanctiuit ea permittere, quæ abhorret; ea fieri, quæ non placent, & quæ summo odio persequitur, ea ab hominibus effici. Actio displicuit, passio grata fuit. Æque voluit eam Filius, atque Pater. Et quoniam Filio magis congruebat eam tolerare, quam Patri, *Verbum caro factum est*, vt in carne passionem sustineret, vt homo factus, ab hominibus reprobareretur, vt filius hominis genitus, à fratribus suis male haberetur, & tandem occideretur. Rem itaque tam gradem, tam præstantem, tam Deo charam, Christus, qui propterea venit, vt illa amplecteretur, quis putet ab ea mentis oculū aliquando illum auerisse? Quin magis toto illam sitiens mentis affectu, quantum licuit illam continuo prægustauit, eam ad se trahens, in cordis intimo claudens; vnde & in corpus interdum flueret, quem admodum opus exigebat redemptionis nostræ, quæ Redemptio illi, tanquam eximius illius fructus, fuerat deputata.

Hæc cum ita sint, videat Christianus, quanto mētis studio, quanto affectu, quantaque attentione sacratissimam Domini Passionem iugiter debeat intueri. *Vadam, & videbo visionem hanc magnam, quare non comburatur rubus.* Datur ne ignis in spinis, ita quod spinæ non comburantur, sed à flamma illuminentur magis, & clarius innotescant? Certe datur vbi Dominus est. Stupet Moyses, accedit vt videat prope, & intelligit tandem ibi præsentem Dominum. *Apparuit enim ei Dominus, in flamma ignis exiit de medio rubi, & videbat quod rubus arderet, & non combureretur.* Ambigit nempe, visionem initium fuisse quoddamq; præambulum liberationis populi de Ægypto.

Norunt fideles per illam temporalem liberationem aeternam intelligi, quam sua Passione mirabiliter est operatus. Ergo visio vtramque spectare liberationem, & eam magis, quae principaliter est, & intenta potissimum debuit. Portendat ergo quantumlibet ignis non comburens, populum in fornace terrea Aegypti a Deo seruatum, ne destrueretur; Rubus noster est Christus, rubus ruber, rubrum habens vestimentum ex sanguine testamenti, in quo ignem sui amoris Deus sic mirabiliter notu fecit, ut merito a quocumque dicatur: *Vadam, & videbo visionem hanc magnam, quare rubus non comburatur.* Amor iste Patris ad Filium, rubum non comburit, spinas non consumit, tribulationem non tollit, neque mortem, mortem (inquam) Crucis; ubi dilectus sanguine proprio factus est rubus rubicundus. Testis est spinea corona illius sanguine rubricata. Visio ista magna nostris est obtutibus proposita, ut ea solertissime inspiciamus. In monte Dei apparuit visio ista. En sancta Ecclesia mons Dei, mons pinguis, mons coagulatus, bene coniunctus, mons in quo beneplacitum est Deo habitare in eo. In hoc monte apparet visio, quoniam sancta Ecclesia nobis Passionem Domini proponit ad spectandum, ad meditandum, ad degustandum. Sed heu quam pauci eam reuolunt? quid admirabilius? quid dignius oculis nostris? quid vtilius? Ibi primum facta est mentio liberandi populi de amarissima sua afflictione. Ibi habita est cognitio nominis Dei. Ibi antepositum est argumentum resurrectionis, teste Domino in Euangelio, qui dixit: *De mortuis autem quid resurgant, non legistis in libro Moysi super rubum, quomodo dixerit illi Deus, inquit: Ego sum Deus Abraham, & Deus Isaac, & Deus Iacob: Non est Deus mortuorum, sed viuorum.* Idem etiam rubus ardens non comburebatur, quia moriens Christus tertia die resurrexit a mortuis.

7. Tu ergo, si vis liberari a tribulationibus tuis, vide visionem hanc magnam; aspice in eum, quem confixerunt, accede ad crucem, illum intueri, qui dolores nostros portauit. *Cruce erit tibi scala, qua ad Do-*

minum ascendas, illum noris, illum contempleris, illum intelligas esse Deum seruatorum suorum, qui etiam mortuos suscitaret, qui afflictos liberet, sanet contritos, erigat cilios. Sed quid videtis, o miseri? rubum nimirum, sed quid comburitur? Quid totus mundus est nisi rubus ardens, terra inanis & vacua, clamor morientium, inopum, oppressorum, litigantium, belligerantium, offendentium, & offensorum, & conquerentium vniuersorum se male haberi a mundo? spinas sunt diuitiae: quid reliqua? quid paupertas? quid infirmitas? quid persecutio? quid continuus timor mortis? quid mors totam peruadens terram? Haec intueri oportet qui crucem auersatur. Hinc quid haurimus? timores, angustias, miserrimas, indignationes, & huiusmodi mala torquentia. At respicientes crucem, consolationem haurimus, recipimus, gustamus. Tunc clamamus: *Miserere nostri Deus omnium, & respice nos, & ostende nobis lucem miserationem tuarum.* Vide tu Deum patientem, & videbit te Deus patientem. Compatere patienti, & tibi patienti compatetur. *Cernens* (inquit scriptura) *Dominus, quod pergeret ad videndum, nempè Moyses.* Vides videntem eum, qui vadit ad videndum? si intentus aspicias crucifixum; erunt oculi Domini semper aperti super animam tuam, super necessitates tuas, ut de illis eruat te. Vide patientem & exaudita erit oratio ista tua. *Miserere nostri Deus omnium: & respice nos, & ostende nobis lucem miserationum tuarum.*

SECVNDA PARS.

Quam Christus nos velit ad extremum diem paratos esse, in quo iudicaturus est Orbem in aequitate, ex multis perspicuum est, sed inde maxime, quod vltima de die illo praecpta, monita, consilia dedit, ut ab his illico ad suam passionem pertransiret. Propterea completo super hoc in monte oliueti sermone, mox sermonem habuit de passione; etenim Euangelista Mattheus post conclusionem iudicij, illis verbis factam: *Ibunt hi in supplicium aeternum, iusti autem in vitam aeternam.* Sta-

- Matt. 26. 1.** tim scribit: *Et factū est, cum consummasset Iesus sermones hoc ad eos, dixit discipulis suis: Scitis quia post biduū Pascha fiet, & filius hominis tradetur, ut crucifigatur.* Sic posita monitione Domini de vigilando pro die illa, ita passionem exorsus est Marcus:
- Marc. 14. 1.** *Erat autem Pascha & azyma, & quarebant summi sacerdotes & Scriba, quomodo eum dolo tenerent, & occiderent.* Sic itaq; & Lucas post hodiernam Domini exhortationem, ita in Passionem ingreditur:
- Luc. 22. 1.** *Appropinquabat autem dies festus Azymorum, qui dicitur Pascha, & quarebant Principes Sacerdotum & Scriba, quomodo Iesum interficerent.* Quo fit, vt Euangelicæ prædicationis nouissima conclusio stet in finali iudicio, quod idē debet fixum in cordibus nostris existere. Ipsam prædicationem autem postmodum sua Passione firmavit, & dedicauit, tanti illam pendens, vt pro illius veritate tuenda, mortem non dubitauerit esse subeundam. Sic docens itidem & nos facere, sicut scriptū est de sanctis martyribus: *Ipsi vicerunt eum, id est diabolum, propter sanguinem Agni; & propter verbum testimonij sui, & non dilexerunt animas suas vsq; ad mortem.* Finis ergo durationis mundi, & temporalis vitæ Christi, sit nobis semper propositus, vt finem viuendi prius accipiamus, quam peccatum. Ista enim vna ratio est, quam obrem hæc duo simul coniuncta deprehendimus. Christi gloriam, eiusque ignominiam, vt hæc alliciat, illa nos impellat, quatenus ignominiam illius imitantes, gloriam deniq; participemus.
- Habent autem ista duo, Passio & Iudicium, singularem, ex diuina providentia coniunctionem, quam multa testantur. Ex quibus primum est, quod Dominus iam Passionem exordiens dicebat: *Nunc iudicium est mundi, nunc Princeps huius mundi eijcietur foras.* Tunc ergo incipiens mundum iudicare, a capite inchoauit cōtra ipsum mundi Principem ferens sententiam, vt loco cederet, principatum relinqueret, totum ipsum Orbem postremō iudicaturus. Cuius figuram præmisit in Cruce, medius inter duos latrones, quorū alteri gloriam suā tribuit, alterum gehennæ deputauit. Secundum est quōd in horū alterutro alterius sit recordatio. Verbo & opere semper Dominus cū Passione coniunxit resurrectionē. Verbo quidem, nam prædicta passione filij hominis, resurrectionē adiciebat dicens: *Et tertia die resurget.* Opere autem: quoniam post tres dies resurrexit; In resurrectione autē datam sibi a se ferit omnem potestatem, qua etiā iudicabit hunc mundū: De qua in specie iam dixerat: *Et potestatem dedit ei iudicium facere, quia filius hominis est.* Præterea in ipsa passione, se iudicantibus dixit: *A modo videritis filium hominis, sedentē a dextris virtutis Dei, & venientem in nubibus caeli.* E contra: *Tunc patebit signum filij hominis in caelo. Et tunc plangent omnes tribus terre, & videbunt filium hominis venientem in nubibus caeli cū virtute multa, & maiestate.* Vides crucem signum iudicij? Hoc enim signum erit in caelo, cum Dominus ad iudicandum venerit. Sic & Ioannes: *Eccē uenit in nubibus caeli, & videbit eum omnis oculus, & qui eum pupugerunt.* Quod ad crucem refert Zachariæ vaticinium: *Aspicient in eum, quem confixerunt in passione; aspicient in iudicio.* Quod manifestū, quōd quemadmodum ubi uenerit in gloria Patris sui, vt reddat vniuersis secundum opera sua, fiet cunctis memoria humiliationis & abiectionis eius. Haud secus statuit, vt in eius passione cōmemoranda, oculum quoq; ad illius maiestatem protendamus, in qua ueniet cum Angelis virtutis eius. Itā enim intimius ac dulcius, illius charitatem degustamus, qui cū tantus sit, vt sit constitutus Iudex viuorum & mortuorum, ad tantā tamē sese demiserit uilitatē, vt cum iniquis deputatus sit, affixus in crucē, quod erat supplicium vilissimorum scelestorum. Eandem porro charitatem in iudicio quoq; contemplantur electi, vt de illius gloria exultent, quod pro illorum salute iam fuerat vsq; ad mortem crucis humiliatus. Verū si uul reproborū oculis obicietur iustitia, qua ob id pœna plectantur, quōd qui tantum eos dilexerit, atq; pro illis laborauit, eum offenderint, contempserint, neglexerint.

Nos ergo, quibus Passiois tempore si-
nale pro-

nale proponitur iudicium, & monemur ad illud preparari, ipsam Dominicam Passionem hoc consilio dispiciamus, ut tutam nobis ad iudicium muniamus viam. Illud considerantes, quod scribit Apostolus ad Hebræos: *Quemadmodum statutum est hominibus semel mori, post hoc autem iudicium: Sic & Christus semel oblatus est ad multorum exhaurienda peccata.* Secundo sine peccato apparebit expectantibus se in salutem. Vbi primum confirmatur murus ille respectus, quæ diximus Passionis & Iudicij, hominum exemplo, quibus ante decreta singulis est mors, post verò iudicium. Unde & Christus prius est mortuus, postremò veniet ad iudicium. Deinde cõsideramus, quòd sicut in hunc mundum intrauit per peccatum mors, ita peccata causa fuerunt mortis Christi: quoniã oblatus est ad multorũ exhaurienda peccata. Ex quo deinde sequitur quòd velint, nolint, statutum est hominibus semel mori: *Omnem enim peccauerunt.* At Christus innocens, veniens ad tollenda peccata nõ sua, sed mundi, oblatus est, quia ipse voluit. Demum propterea, quòd ad iudiciũ properant homines, non ut ibi beneficiãt, aut malè; hæc enim facultas morte concluditur, sed ad recipiendum benè vel malè, secundum opera eorum. Ita Christus ad iudicium veniens, nõ vterius portans iniquitates nostras, sed de peccatis magis facturus iudiciũ, & quos ab illis inuenerit absolutos, saluaturus, & in æternũ Regnũ suum adducturus. Postremò consideramus, quòd sicut in passione Christus apparuit vt peccator onustus sceleribus nostris; In iudicio autem, vbi secundò apparebit veniens in mundũ, manifestabitur vt Sanctus sanctorum. Haud secus, nos ad Passionẽ accedere debemus, vt remissionem inde hauriamus peccatorum nostrorum. Propter quod sine peccato in iudicio manifestemur ante Tribunal Christi.

11. Hoc vt præstemus, id potissimũ attendamus, quòd tota Christi Passio fluxit ex iniusto iudicio pessimorum Iudicum; neque enim aliter, quam per iudicium mortẽ obire voluit, vt intelligeremus quòd per iudicium nostra soluenda sunt peccata, si

quando post factam nouam creaturam à gratia exciderimus. Erga illum ingrati, ad cuius imaginem fueramus creati in innocentia & sanctitate. Ita enim decernit Ecclesia, & docet, quòd post Baptismũ lapsi, non iam repetito baptismo ablui possunt; sed eos Deus ante pœnitentiæ tribunal facti voluit, vt per Sacerdotum sententiam ab admisis peccatis absoluerentur. Semel autem iudicatus est Christus, & se obtulit hostiam pro peccatis, propterea quòd tam grata & efficax est illius oblatio; vt non sit necesse, quòd sæpè offerat semetipsum, quemadmodum verus Pontifex intrabat in Sancta sanctorum, per singulos annos. Nos autem sæpè iudicamur, quia frequenter peccamus; vt necesse habeamus pœnitentes sæpè confugere ad thronum gratiæ eius, vbi illius minister sacerdos, diuina præditus potestate, verè pœnitentes absoluit.

Rursus, ipse cum esset iustus, damnatus est tamen, vt nos etiam si sumus iniusti, absoluamur. Etenim sua innocentia nobis hoc meruit. Tacuit ipse dum accusaretur, sustinens falsas calumnias. Qui autem vult absolui, sit in principio accusator ipse sui. Dixit ille Pilato: *Nou haberes potestatem aduersus me ullam, nisi tibi datum esset desuper: iuxta quod & in horto dixerat: Hæc est hora vestra, & potestas tenebrarum.* Hoc nimirum, vt ita se subdens hominum potestatem tribueret absoluendi fideles suos, qui obicem non posuerint huic absolutioni. Volens ipse se huic iudicio subdidit, vt spontaneus accedat peccator ad iudicium institutũ ad eius salutẽ. Sic iudicatus Christus nobis obtinuit salutem, vt per iudiciũ istud ab eo institutum, nos salutem ipsam, nobis ab eo acquisitam consequamur. His consideratis, quis nostrum ad pœnitentiẽ iudiciũ non libenter accedat? tanta passus est Dominus, vt nos à damnatione liberaret; & adhuc beneficium istud eximium repudiamus? Etiam si oportuerit nos mori cum eo, non esset nobis dicendum: *eamus* cum eo? *Et nos moriamur cum eo?*

Libenter nos absoluit, & immunes vult esse à suppliciis perferendis, sed nostra ingratitude, duritas nostri cordis, illi pietatem,

Cõcil. Tri-
den sess. 14.
cap. 2.

Heb. 9. 25.

12.

Ioan. 19. 11.

Luc. 22. 53.

Iob. 11. 16.

pietatem, vt velit non esse communicantes suis passionibus. Dedit iudicibus nostris potestatem nedum soluendi, verum & ligandi quoque, vt pœnis iniunctis nostram coërceant petulantiam. Et ita dum

1. Cor. 11. 32

inducamur, à Domino corripimur, vt non cum hoc mundo damnemur. Non corripit, non subdit pœnâ, vt affligat, sed vt saluet, nē cum hoc mundo damnemur. Prospexit sua passione, huic quoque nostræ infirmitati.

1. Pet. 2. 24.

Tulit ipse peccata nostra in corpore suo, ne illa nos in spiritu nostro feramus, vt ab iniquitatibus omnibus redimamur. Sed si tu vis tecum peccatum tuum, si etiam in illo & delectaris & gloriaris, nunquid violenter auferet illud à te? Salute corporali homines saluat & iumenta; at iustitiam suam iis modò pretendit, qui sciunt illum, & recto sunt corde. Bestia nō tangit montem istum. De quo scriptum est: *Iustitia tua sicut montes Dei*; volentes trahit, qui sunt docibiles Dei, non vi ducibiles. Auerte igitur tu faciem tuam à peccatis tuis, amoue à te culpas tuas, declina à malo, fuge fornicationem; ab omni specie mali abstine te, & non peribit anima tua de populo eius, & erit super populum tuum benedictio eius. Verum quid? *Per agrum hominis piger transiit. & per vineam viri stulti. & ecce totum repleuerant vrtice, & operuerant superficiem eius spina, & maceria lapidum destructa erat.* Nostra socordia nos spinas operit peccatorum, agrum nostrum, qui sumus nos ipsi nō colentes, nec laborantes in colendo, nec aratri sulcos & plagas tolerantes. Verum quod omnium maximum est piaculum, obices dimittimus ruere, qui agrū à vastantibus tuerentur, lectiones, prædicationes, sacramenta, & quæ turelam præbent contra irruentes nequitias, negligimus, relinquimus, abiicimus, vt nedū terra nostra fructū suum non det, sed spinas germinet & tribulos delictorum; verum & exposita est vastantibus, & erumpentibus, si quid interdum boni protulerit. Solicitus est Pater familias de vinea sua; corripit negligentes, pigros flagellat, stultos erudit disciplina. *Hoc est iudicium Domini, quo nos corripit, vt non cum hoc mundo damnemur. Virga, atque corre-*

Psal. 35. 7.

Pro. 24.

30.

quis tribuit sapientiam; puer autem, qui dimittitur voluntati suæ, confundit matrem suam. Cur non dixit Salomon: Confundit patrem suum? quia matrum & mulierum est, molliores esse erga filios, quam par sit. Sed Pater noster, qui est in caelis, correptione & virga nos erudit. At nē fortè & hanc rejiciamus indisciplinati, sua ipsius virga, qua flagellatus est, & sapientiā nobis tribuit & patientiam. Flagellatus est filius, & seruus renuit flagellari? Innocens percussus est, & impius se leuabit contra percutientē? Volens est acceptus plagas, & neque vi cedit, qui meruit castigari? Qui mortem poterat euitare, illam misericorditer est amplexus; qui velit, nolit, morti addictus est, caput eriger aduersus commeritas pœnas; Tribuat ergo tibi sapientiā virga, & baculus Passionis Domini tribuat tibi constantiam, quin magis & consolationē, vt dicas: *Virga tua, & baculus tuus ipsa me consolata sunt.* O quam utilis est istius sanctissimæ passionis confideratio! Ergo si & in iudicio pœnitentiæ ad aliquid patendum, vel laborandum alligaris, ipsa te passio confirmet, roborer, antmet: non hoc cœleste respuas iudicium.

1. Cor. 11.

31.

Pro. 29. 15.

Quin potius audi Salomonem: *Multis requirunt faciem Principis, & in iudicio Domini egreditur singulorum.* Vide prætoriam referat litigantibus, querentibus faciem Principis pro causis suis. Sed etiam nolint iudicium à Domino, egreditur singulorum. Iudicabit Deus hunc mundum tempore sibi placito. Iudicat etiam nunc singulos; sed suos maxime iudicat iudicio pietatis & misericordie vt non cum hoc mundo damnemur. Intellegat vnusquisque iudicium suum, & collum libens illi submittat, instructus ab Agno Dei, qui mansuetus portatur ad victimam obmutescens. Ista est Arca Domini, quæ omnis populus sequebatur: sed ad expugnandum Iericho, omnis præcedebat armatus exercitus, reliquum vulgus arcam sequebatur. Quid Iericho, luna, instabilis, deficiens, nisi caro nostra, sensus imbecillitas? hanc vt expugnemus, Arca hæreamus, qui est Christus. Armati præcedebant, fortè stantia anteriora se rapiant: vulgus inermes si non

tanto

ranto corde, vt sese aduersis ingerat, sequatur saltem, nō recedat, toletet patienter; Omnes autem vt medium habeant Christum. Nam si Deus in medio eius, nō commouebitur. Quis cruce[m] fugiat, quā Christus tulit pro nobis omnibus? Quis aspera pertimescat; vbi qui vicit mundū, adest nobis? *Nolite mouere, nolite cedere, quia Dominus Deus vestros in medio vestri est: ipse contra inimicos vestros pro nobis dimicabit.* Ab illo non recedatis, & hostibus non cedetis. Quid arma[m] fecerunt pugna[n]tes? quid reliquum vulgus? clamauerunt, & muri Iericho corruerunt. Quid clamor? confidentia in Deo adiutore nostro, a quo petimus auxilium, & hoc a sua passione consequimur. *In eo quod passus est ipse, atque tenatus, potens est et in, qui tenentur, auxiliari.* O Passio! o Passio Domini, sis semper cordi fidelibus: sis in animo, sis in corpore, vt tuo auspicio bona aeterna consequamur, quae nobis tu meruisti. Amen.

M O R A L E.

Qvod facere iubemur, vt cum venerit filius hominis in Maiestate sua; parati simus occurrere illi, & confestim vbi pulsauerit, aperiamus illi. Id nō multo magis praestandum est, vt cum turba, quae venit obuiam illi, & cum laudibus excepit atq; cum pompa, quando secundum legem quasi Agnus separabatur, deputatus immolationi; Vocem audimus. *Attendite vobis; ne forte grauentur corda vestra in crapula ebrietate, & curis huius saeculi.* Quid ita? *Ne forte superueniat in vos repente dies illa.* quae dies illa? dies iudicij, dies vltimus totius mundi; post quem tempus non erit vltra. Illaqueabit enim omnes terrena sapientes, terrae inhabitantes, corde grauatos, curis distractos; vt non postea crapulis vacent atq; ebrietati, neq; illis vacet de temporalibus sollicitos esse. Tunc enim non iam transeuntia temporalia, quae dum tempus habemus, cum illo transeunt; sed erunt praeterita; praeterito iam omni tempore: non erunt vltra; transcurra, & ad nihilum redacta, velut vmbra. Nihil ergo tunc erit,

Tom. II. Bellintan.

quod curent, quod cogitēt, quod timeāt, quam rationem, quam reddituri erunt de transacta vita; quam Deum, ante quem etiam inuiti sistendi erunt; praeter iudicium, quod conscij delictorum suorum pauidi expectabunt, & spectabunt imminens: Laqueus iste ita illos constringet, vt fugiendi neque locus detur, neq; tempus, neque facultas: Quatiens sese terra, illos ad iudicij locum transmittet. *Exibunt Angeli, & separabunt malos de medio iustorum, & iudicandos sistent ante Tribunal Apoc. 20. Christi; a cuius conspectu fugit terra, & caelum, & locus non est inuentus ab eis, id est, si vellent fugere non possent, cum locus non esset, in quo se abdere possent.* O laqueus! graues qui corde fuerint, iuuadendi illum pares non erunt. Crapulae, ebrietates, curae, vanitates caeca sunt, illecebra rapiens ad se illorum animos, vt ab eis diuelli non valeant: sic illectos, sic inescatos, sic obrutos superueniens repentina dies illa, tanquam laqueus, alligabit, constringet, coërebit, vt iam ab interitu resiliere non possint. Quam magna ratio, quam euidentis, quam efficax, vt ne grauemur curarum atq; voluptatum ponderibus, vt precem illā, quam sapiens docet, merito frequentemus. *Vanitatem, & Prou. 30. 8. verba mendacia longe fac à me.* Tunc enim omnes mundi promissiones, quam mendaces fuerint; apparebit.

Sed heu! quam congruē monitio ista nobis nunc fit, quando iam theatrum ingredimur Dominicae Passionis. Quid enim aded vehementer flagitat cor mundum, solutum, intentum, promptum, procliue? Iudex cum venerit, timor ignis ante ipsum praecedet, Saluator adueniens, flammam internae charitatis exagitat. Ergo ne vbi Christus tanta passus est tormenta, inueniet nos dies ista in comersationibus, & ebrietatibus, in cubilibus, & impudicitis? Vbi totus est in nostra operanda salute, praeter illam nihil agens, nihil cogitans; nos salutis obliui, pro nihilo putantes sollicitudinem illius, ea sola cogitabimus, quae sunt mundi? *Venientem Christum in Maiestate videbit eum omnis oculus, eorum quoque, qui eum*

N n n n pupuge-

- Apoc. 1. 7.* pupugerunt, & confixerunt, & omnis lingua confitebitur illi. De aduentu in humilitate scriptum est: *Ecce venit, dicit Dominus exercituum: & quis poterit cogitare diem aduentus eius? & quis stabit ad videndum eum?* Viderunt quidem & oderunt, & mundus eum non cognouit: & reputauit eum quasi leprosum, & percussum a Deo, & humiliatum.

Hic, hic itaq; mundandi sunt oculi, vt videatur; alleuiandum est cor, vt cognoscamus in terra viam suam, nam in nubibus

- Luc. 8. 10.* veniens, notus erit omnibus. Esto, nobis datum est nosse mysteria Regni Dei. Iam

Mat. 27. 51 velum templi, dum expirauit Christus, scissum est a summo vsq; deorsum. Patet aditus ad interiora velaminis: aperti sunt caeli: eleuatus Christus a terra, omnia trahit ad seipsum, vt videat omnis caro salutare Dei. Veruntamen, quis adhuc

- Ioh. 12. 32.* stat ad videndum eum? Scissum est velum templi, conuersus est facies Christi: foderunt manus eius & pedes: lancea transuerberatum est cor: ingressa est mors per fenestras: & porta pariter desolata sunt.

Luc. 24. 39 Vox auditur: *Videte manus meas, & pedes meos.* Respicite in faciem Christi Dei.

- Heb. 12. 3.* *Recogitate eum, qui talem sustinuit contradictionem. Ecce positus est in signum, vt omnis, qui credit in illum, non pereat.* Et

Cant. 3. 11. sancta Ecclesia nos inuitat hoc tempore: *Egredimini filia Sion, & videte Regem Salomonem in diademate, quo coronauit eum mater sua.* Et adhuc quis stat ad videndum eum? tantam gratiam, beneficium hoc illustriusimum, donum pretiosissimum quis apertis bene oculis, quis intentis, quis mundis contemplatur?

- 17.* Verbis Euangelicis docemur, vt sic eiusmodi sit vita nostra, quod veniens Dominus ad iudicium, inueniat nos vigilantes. Verbis, & factis preparamur ad diem redemptionis. Ieiunio quadragenario premunimur, ad hoc mysterium suscipiendum, lectionibus erudimur, predicationibus incitamus, caeremoniis coarctamur vndique. At vbi venit sanctitudo temporis, quod hora illa Passionis sua propinquitate sanctificat, & sui commemoratione maxime perficit spectatum, at-

que reuerendum, tunc maxime soluenda sunt calcamenta de pedibus; horacnim in qua stamus, hora sancta est. Quid mirum, si nunc in aures nostras insonant verba ista: *Attendite vobis, ne forte grauentur corda vestra in crapula, & ebrietate, & curis huius seculi?* An forte non huic negotio apta videntur, quod pro extremo iudicio dicta sint? An nescitis, quod dies diei eructat verbum? Accepit dies redemptionis verbum hoc, & diei ultionis eructat illud. Si diem hunc congrue susceperis, quando media nocte clamor factus est, veniente sponso ad nuptias, iudice ad causas terminandas, & ris tu inter sapientes Virgines, admissus ad Paschalia festa ad esum Agni prouidi, & ad caeleste conuiuium. Vt dies ista illi eructet verbum, plena sit eo necesse est.

Verba congregantis filij vomentis inquit Salomon. Quid vomat quis, qui prius non sit plenus? Congregat ad repletionem, vt vomat ad instructionem.

Qui idoneus fuerit, qui plenus mysterio Passionis, ad diem retributionis promptus accedet ac paratus. Iste ante illum praecedit, sicut tempore sic dignitate, sic necessitate exigente Christianam dispositionem.

Figuram animaduertite. Ex loco vbi in Iordane sterit Arca, transeunte per arenam alueum populo, iussu Dei & Iosue, extracti sunt duodecim lapides durissimi, & positi in loco castrorum ad perpetuam rei memoriam. In quem eundem locum Arca, alij duodecim repositi sunt, & manent vsque in presentem diem; ait Scriptura. Torrentem seu fluvium pertransire, quod sit tribulationes, tolerare, calque superare, Psalmus persuasissimum facit, dicens: *Cum exurgerent, homines in nos, forte viuos deglutissent nos: Cum irasceretur furor eorum in nos, forsitan aqua absorbuisset nos. Torrentem pertransiuit anima nostra, forsitan pertransisset anima nostra aquam intolerabilem. Nonne impudax de Christo dixerunt: Deglutiamus eum, sicut infernus viuentem? Ecce aqua, quae nisi quia Dominus erat cum eo, illu absorbuisset.*

huisset. Transitus iste, communis est omnium salus. Sui commemorationem vult fieri, propterea iubet offerri lapides durissimos in monumentum filiorum Israël usque; in æternum. Quid alii duodecim? si primi rei præteritæ memoriã ingerunt, qui ideò primi offeruntur; non video qui succedunt præcedentibus atque cedentibus, quomodo non clament: *Memento nouissimum* Idèd

in fluuiò, ubi fluit aqua, reponuntur, propter fluxum temporis respicientis nouissimum illum diem, qui fluente atque fluente comburit. Ergò primi redemptionem, secundi referunt ad memoriã retributionem. Durissimi dicuntur primi illi, non ita secundi. Et de primis dicit, quòd sint in signum & monumentum; non ita de secundis. Ergò Passionis memoriã plura est apud Deum, quàm Iudicii. Hanc vult, hanc iubet, hanc docet. Singuli de singulis Tribubus electi sunt ad hos lapides in humeros deferendos; quia nemo est, qui huius tanti beneficii non debeat habere iugem recordationem. Ergò iure merito iubemur, vt corporali ieiunio mentem eleuemus, dum appropinquat redemptio nostra.

Et videte, ne fortè, dum de iudicio reprehensa sit crapula & ebrietas, quòd plus quid exigatur; cum agitur de Passione, nempe vt arctiora sint ieiunia, vt plenus sit à curis secularibus abstractio, vt frequentiores simus in Ecclesiis, feruentiores in precibus, seueriores in sensibus, puriores in mentibus, & in domo pietatis vniuersi penitus collecti reperiamur; sicut in diluuiò tantum in Arcam ingressi, salui facti sunt; & in ruina Iericho, si duntaxat vivere sunt permitti, qui in domo Rahab fuerunt adunati. Haud secus obedientia & clementia nos eruunt de malis imminentibus, & dignos faciunt, qui in seruos Dei asseramur. In Noè obedientia, qui Dei iussa in Arca ædificatione compleuit. In Rahab clementia, quæ nauos conseruauit. In Arca Noè seruatum est semen, quod fuerat caput serpentis contritum. Pietas, quæ ad omnia valet, tantum valuit in Rahab; vt nedum salua esset à ruina, verum inter Matres Christi digna fuerit numerari.

Salmon enim genuit Booz de Rahab; Booz autem genuit Obed; Obed autem Iesse patrem Dauid. Vnde Christus Iesus ortus est Saluator mundi. Sed pietatem coniungamus cum obedientia. Obuiant sibi obedientia Christi, Christiani pia clementia. Cogitemus compuncti & compatientes, Domini Iesu obedientiam, qui factus est obediens, usque ad mortem, mortem autem Crucis.

Sed heu! quam duri corde sumus? Putaui, & puto, quòd ideò durissimi fuerint lapides extra Iordanem portati, vt duratione perpetua duraret memoriã tanta gratiæ. Sed quam timeo, ne simul duritas nostri cordis, per illos sit significata. Memoriã quidem memor ero, & tabescet tamen in me anima mea. Recordor mortem Domini mei: sed graue cor, quærens vanitatem, ista non mollitur tanta veritate: aridus puluis sum, non complutus rore pietatis nec pluuia misericordiæ. Non Moyses sum, sed Pharaon. *Pharaonum induratum est cor: Moyses erat vir mitissimus super omnes homines, qui morabantur in terra.* Et quare Moyses vocatus est? Respondet Scriptura: *Vocauit nomē eius Moyses dicens: Quia de aqua tuli eum.* Maim Hebræis est aqua, nomen mollitiem præferens, vnde & apud nos dicitur moi, moriare. O mollē Moysen, qui datus es Princeps populi duræ ceruicis! Ô Domine Iesu quam mollis fuisti, quam mitis verè Moyses de aquis tribulationum sublati! Sed nos populus tuus duræ ceruicis sumus, duræ mentis, transeantes perarentem alueum. Heu! cur sumus tam duro corde? cur anima nostra sicut terra est sine aqua tibi? Bene vocasti aridam terram. Heu! Domine nonne fecisti hominem de limo terræ, de terra videlicet humida & molli? Num tibi durum erat atque difficile, de terra arida & dura illum fabricare? An non potius voluisti illum docere, humanitatem & benignitatem esse homini connaturalem; vt eius quoque natura dicatur humanitas? Ergò quandò apparuit benignitas & humanitas Saluatoris nostri D E I, ero inhumanus ego? Ero sicut aqua sine terra illi durus, sicut

Nnnn 2 cūs,

cus, crudus, immitis, crudelis, sine affectione, sine misericordia? Non satis fuit humanitas, quæ est mea natura, humanitatem me docere erga Deum, qui ut testaretur suam benignitatem. assumpsit meam humanitatem? Accede homo ad cor altum, leua oculos tuos, & vide quàm tener, quàm mollis, quàm tractabilis factus est ille, qui immutabilis est, paruulus factus est, sicut tenerimus vermiculus, qui cecit omnibus videntibus, prementibus, tangentibus; ut illi animo compatientes, opere etiam compatiamur, illius mansuetudinem imitantes, per quam salua facta est omnis caro, habens videlicet cor carneum, non lapideum; ut in gloria sua illum denique videat omnis caro. Amen.

FERIA III. DOMINICÆ IN RAMIS PALMARUM.

CONCIO PRIMA.

Collegerunt Pontifices & Pharisæi Concilium, & dicebant. Quid facimus,

Ioan. II. 47.

ARGUMENTVM.

Discordia quàm mala, malique eius effectus; quàm detestabiles discordiarum seminatores; & ii maxime qui vitio lingue id præstant. Quàm iuste Christus à Patre sit morti sententia- tus, & quàm iniuste ab hominibus. Quomodo discordiarum effectus in se- ipso admisit.

QUAM iniquè se gesserit Cai- phas in concilio cõtra Iesum, ex Prouerbio illo Salomonis potest cognosci: *Qui celat delictum, quarit amicitiam:*

Qui altero sermone reperit, separat fide- ios. Cum boni viri sit, amicitiam inter ho- mines conciliare, ut propterea delictum a- licuius, etiam si verum sit, celare studeat, quo fortè offensi alii, si illud scirent, recederent ab amico; Pessimus autem sit homi- nis, coniunctos separare, seminando dis- cordiam inter illos, potissimum cum id fecit falsus prætextus; vel altero sermone de- lictum repetendo, aliter videlicet, quam sit illud narrando & replicando; vel aliter, quàm alii intelligant illud ingerendo; vel quascunq; falsas siue ineptas rationes pro- ducendo. Hoc autem fecit pessimus ille homo, qui apud se constituerat, quous modo Christum de medio tollere. Altero enim sermone ab iis, qui erant in concilio, conatus est separare Christum à populo, qui illum sequebatur. Ideo et superbe im- properauit: *Vos nescitis quidquam, nec cogitatis; quia expedit, unum hominem mori pro populo, ne tota gens pereat.* Probabile, quosdam pro causa interficiendi Christum assignare, quod solueret Sabbathum; quos- dam, quod blasphemaret, faciens se Filium Dei; quosdam, quod turbas seduceret; quosdam, quod esset peccatorum & pu- blicanorum amicus, inter quos contentio quoque esset ac schisma, aliis defendenti- bus, aliis insistentibus. At Caiphas causam huius necis omnibus præstantiorem pro- ducturus, alias omnes refellens, in temera- ria verba prorupit, *Vos nescitis quidquam nec cogitatis, &c.* Ac si diceret: Frustra sunt futileque rationes à vobis adductæ, quæ ignorantia vestra testes sunt. Hæc mea singularis & efficax atque irrefragabilis, quod pro populi salute, ne pereat, vnus ho- mo mori sit addicendus. Quæ procul du- bio hominis tanti malitia, cum esset Pon- tifex, acerbam Passionem ac poenam intulit Domino nostro Iesu Christo, quam cum aliis quoque subire voluit, ut nihil esset doloris, quem non ferret, qui dolo- res nostros venit in hunc mundum por- tare.

Circa quod duo consideremus. Primò enim generaliter attendimus ipsum discor- diae malum. Secundò; Cur & quomodo voluerit illud Iesus Christus pro nobis suscipere